

Artikel 12 – Rätt till delaktighet och inflytande

Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Till barn: Du har rätt att säga hur du vill ha det i alla frågor som rör dig. Vuxna ska lyssna och ta hänsyn till dina åsikter.

De tre perspektiven

1. Barnperspektivet (utifrån dem som arbetar med barn)

”Jag har jobbat med barnkultur jättelänge och har stor erfarenhet av detta. Därför kommer det här bli för barnets bästa i vår kommun...”

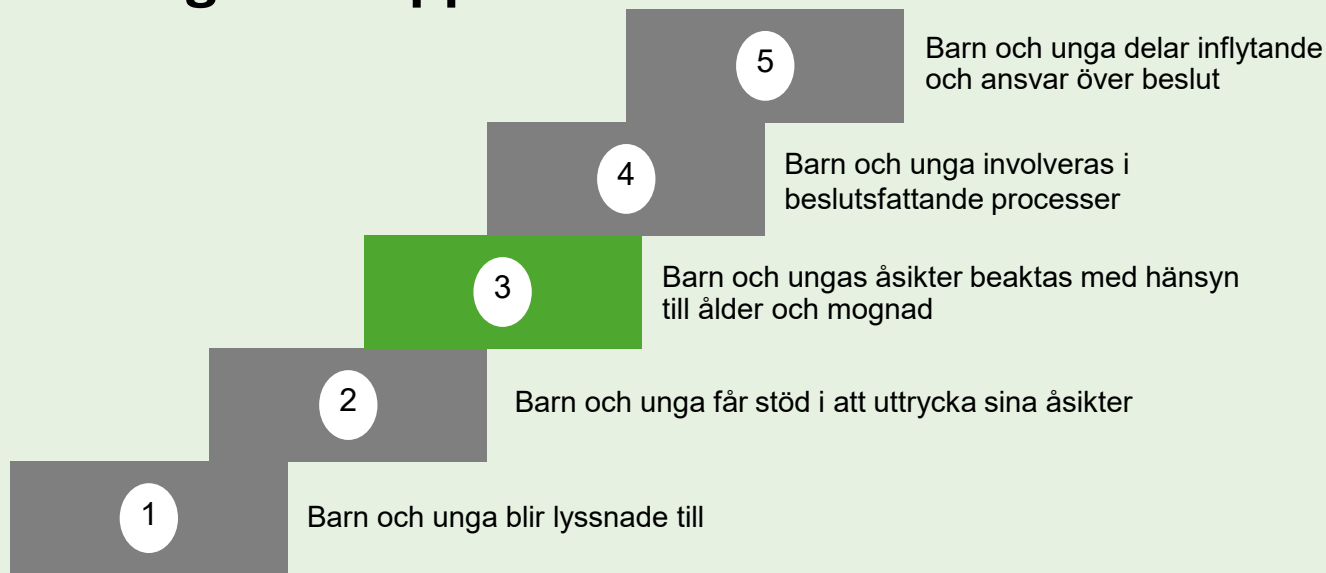
2. Barnets perspektiv

”Det är tråkiga skulpturer i Stadsparken, jag tycker det ska köpas in en hoppborg för barn så vi har något att göra”

3. Barnrättsperspektivet

”Eftersom det finns olika perspektiv och förslag på vad som blir bäst för barnen behöver det göras en bedömning av barnets bästa, en barnkonsekvensanalys”.

Delaktighetstrappan

Källor med länkar:

Handbok för barns delaktighet och inflytande, Unicef (2021)

Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 12. Barnets rätt att bli hörd (2009)

Regional riktlinje Barn och unga som medskapare i Västra Götalandsregionen (2023)

Barnkonventionen - från teori till praktik, VGR:s webbutbildning

Nivå 5

Barn delar makt och ansvar över beslutsfattande

Öppning nivå 5:
Är jag som vuxen beredd att dela inflytande och ansvar med barn?

Möjlighet nivå 5:
Finns ett förfarande som möjliggör för barn och vuxna att dela inflytande och ansvar över beslut?

Skyldighet nivå 5:
Är det ett policykrav att barn och vuxna delar inflytande och ansvar över beslut?

Nivå 4

Barn involveras i beslutsfattande processer

Öppning nivå 4:
Är jag beredd att låta barn delta i mina beslutsfattande processer?

Möjlighet nivå 4:
Finns ett förfarande som möjliggör för barn att delta i beslutsfattande processer?

Skyldighet nivå 4:
Är det ett policykrav att barn ska vara involverade i beslutsfattande processer?

Nivå 3

Barns åsikter och synpunkter beaktas

Öppning nivå 3:
Är jag beredd att beakta barns åsikter och synpunkter?

Möjlighet nivå 3:
Möjliggör den beslutsfattande processen att barns åsikter och synpunkter beaktas?

Skyldighet nivå 3:
Är det ett policykrav att barns åsikter och synpunkter ska vägas in i beslutsfattande?

Nivå 2

Barn får stöd i att uttrycka sina åsikter och synpunkter

Öppning nivå 2:
Är jag beredd att stödja barn att uttrycka sina åsikter och synpunkter?

Möjlighet nivå 2:
Har jag tillgång till olika aktiviteter och metoder som stödjer barn att uttrycka åsikter och synpunkter?

Skyldighet nivå 2:
Är det ett policykrav att barn ska ges stöd i att uttrycka sina åsikter och sina synpunkter?

Börja här: Nivå 1

Barn blir lyssnade till.

Öppning nivå 1:
Är jag beredd att lyssna på barn?

Möjlighet nivå 1:
Arbetar jag på ett sätt som möjliggör att barn blir lyssnade till?

Skyldighet nivå 1:
Är det ett policykrav att barn ska bli lyssnade till?

Bonusmaterial för anställda i offentlig verksamhet:

Shiers delaktighetsmodell som ett praktiskt verktyg

Reflektionsfrågor barnrätt

I detta material hittar ni reflektionsfrågor kring Barnrätt som du kan reflektera över på egen hand eller diskutera i grupp. Frågorna är uppdelade utefter de fyra olika målgrupperna elever i mellanstadieålder, elever i högstadiet och uppåt, tjänstepersoner och förtroendevalda och vuxna invånare. Materialet kan användas i kombination med Våra rum-podden om Barnrätt och fungerar som ett bildningsmaterial till skolklasser, kommuner och den intresserade.

Frågor till tjänstepersoner och förtroendevalda i kommun

- Har du något minne från din egen barndom när vuxna lyssnade på dig och du fick möjlighet att påverka i någon fråga?
- Har du något exempel på när barn verkligen fått vara med och påverka i utformningen av en plats?
- I podden pratar vi om de tre barnperspektiven; barnperspektivet, barnets perspektiv och barnrättsperspektivet. Vilket eller vilka perspektiv känner du igen från din verksamhet?
- I podden pratar vi om delaktighetstrappan; har du erfarenhet av att jobba med inkludering av barn och unga i samhällsutvecklingen din kommun? På vilken nivå i delaktighetstrappan har ni befunnit er då?
- Vad ser du för möjligheter med att jobba med barnrätt i arbetet med gestaltad livsmiljö och samhällsutveckling i din kommun?
- Hur kan du se att barnrättsperspektivet kan stärkas i arbetet med den offentliga miljön i din kommun?
- När var du som vuxen senast med om en situation eller händelse där ni fick anpassa något med hänsyn till barnets bästa?

Frågor till elever i mellanstadiet

- Hur jobbar ni med barnkonventionen och barns rättigheter i din skola?
- Vad tror du är bra med att barn får vara med när vi utvecklar våra gemensamma miljöer såsom parker, gator, torg, busshållplatser mm?
- När upplevde du senast att vuxna lyssnade på dig eller andra barn och ändrade på något eller anpassade något utifrån det?
- Har du något exempel på när barn verkligen fått vara med och påverka i utformningen av en plats?
- Hur skulle vuxna kunna bli ännu bättre på att lyssna på barn när man ska utveckla något i samhället?
- Hur skulle du vilja vara delaktig och påverka i frågor som rör barn?

Frågor till elever i högstadiet och uppåt

- Hur jobbar ni med barnkonventionen och barns rättigheter i din skola?
- När upplevde du senast att vuxna lyssnade på dig eller andra barn och ändrade på något/anpassade något utifrån det?
- Vad ser du för möjligheter med att inkludera barn och unga i arbetet med utformningen av våra offentliga miljöer?
- Har du något exempel på när barn verkligen fått vara med och påverka i utformningen av en plats?
- Hur skulle vuxna kunna bli ännu bättre på att lyssna på barn när man ska utveckla något i samhället?
- Hur skulle du vilja vara delaktig och påverka i frågor som rör barn?

Frågor till vuxna invånare

- Vad har du för tidigare kunskaper och erfarenheter med att jobba med barnkonventionen och barns rättigheter?
- När var du som vuxen senast med om en situation eller händelse där ni fick anpassa något med hänsyn till barnets bästa?
- Har du något minne från din egen barndom när vuxna lyssnade på dig och du fick möjlighet att påverka i någon fråga?
- Vad ser du för behov av att stärka arbetet med barnrätt i din kommun?
- Vad ser du för möjligheter med att inkludera barn och unga i arbetet med utformningen av våra offentliga miljöer?
- Har du något exempel på när barn verkligen fått vara med och påverka i utformningen av en plats?